

SZAKDOLGOZAT

SZABÓ LÁSZLÓ

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék



A zalai Zichy kúria kertjének zöldfelületi jelentősége

Konzulens: Dr. Fekete Albert

Belső bíráló:

Külső bíráló:

Tanszék vezető: Dr. Sárospataki Máté

Szabó László

Kertépítő specializáció

Budapest

2023

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS ÉS TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA	4
2. CÉLKITŰZÉS	5
3. MÓDSZERTAN	5
4. VIZSGÁLAT.....	7
4.1 TÖRTÉNETI KUTATÁS, SZAKIRODALOM FELDOLGOZÁSA	7
4.2 I. KATONAI FELMÉRÉS ELEMZÉSE.....	8
4.3 II. KATONAI FELMÉRÉS ELEMZÉSE	9
4.4 III. KATONAI FELMÉRÉS ELEMZÉSE	10
4.5 HABSBERG BIRODALOM KATASZTERI TÉRKÉPE (1856).....	11
4.6 1934-ES FÖLDHIVATALI TÉRKÉP ELEMZÉSE	14
4.7 1963-AS FÖLDHIVATALI TÉRKÉP ELEMZÉSE	15
4.8 1994-2021-ES FÖLDHIVATALI TÉRKÉPEK ELEMZÉSE.....	16
4.9 TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK	17
4.10 HELYSZÍNI FELMÉRÉS.....	17
4.11 ÉPÍTETT ELEMELK VIZSGÁLATA	18
5. ÉRTÉKELÉS.....	23
6. FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK	24
7. ÖSSZEGZÉS.....	26
8. IRODALOMJEGYZÉK	28
9. ÁBRAJEGYZÉK.....	30
10. MELLÉKLETEK.....	31

1. BEVEZETÉS ÉS TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

Szakedolgozatom témája egy mára elhagyatott kastélypark, a zalai Zichy kúria kerttörténetének áttekintése, zöldfelületi értékeinek felmérése, dokumentálása és fejlesztési lehetőségeinek meghatározása. A vizsgálati terület a Somogy megyei Zalában található, a méltán híres és sikeres festőművész Zichy Mihály szülőfalujában (1. ábra). A kúria épülete napjainkban múzeumként, egykori díszkertje pedig a település közparkjaként üzemel (2. ábra).

A festő 1827. október 14-én látott napvilágot Zala településen, egy nemesi család leszármazottjaként. (Virág, 2001) Az ifjú művész életének első évtizedeit ezen a tájon töltötte, amelynek inspirációi

későbbi munkáiban is felfedezhetők. (Récsei, 2000, 144-165) Az itt található múzeum a festőművész fennmaradt használati tárgyait és néhány festményét mutatja be, melyeknek köszönhetően betekintést nyerhetünk Zichy Mihály életébe. Személyes érdekeltségem a helyhez elsősorban táji, illetve családi vonalon találkozok, mivel kirándulásaink alkalmából kerültem kapcsolatba a kúriával és kertjével. Ennek köszönhetően ismertem meg a kert mai állapotát és ekkor merült fel bennem először a kérdés: vajon milyen lehetett a kúria és környéke fénykorában?

A múzeum és a közparkként működő egykori kúriakert jelenlegi tulajdonosa és kezelője a Magyar Szépművészeti Múzeum. A tulajdonos szándéka a múzeum és a jelenlegi parkfunkció megtartása, az együttes hosszú távú fejlesztése.



1. ábra
Zala település elhelyezkedése, forrás:
Magyarország vaktérkép



2. ábra
Kúria és kastélypark területének körbehatárolása
településen belül, forrás: Google Earth

2. CÉLKITŰZÉS

Fő célom, hogy a kastélykert együttes 19. századi állapotát felkutassam és azt alapul véve javaslatot adjak annak fenntartható helyreállítására úgy, hogy az a 21. században is egy vonzó közpark legyen, ezzel is hozzájárulva a helyi közösség rekreációs igényeinek kielégítéséhez és növelve a térség turisztikai értékét. Célkitűzéseim közé tartozik még, hogy a parkban jelenleg található növényállomány feltérképezésével, illetve a helyi éghajlati és talajtani tényezők figyelembevételével javaslatot készítssek a parkban található dendrológiai értékek védelmére és pótlására.

3. MÓDSZERTAN

A dolgozatomhoz szükséges információkat túlnyomórészt a Somogy megyei kormányhivatal Siófoki járásában, a budapesti Széchenyi Könyvtárban, a Hadtörténeti Múzeumban, illetve Zala település Történelmi Múzeumában gyűjtöttem. A Zichy kúria főépületében található állandó Zichy kiállítás segítségével a híres festő munkásságát és életét ismerhettem meg közelebbről. További adatgyűjtéseim a park



3. ábra
Helyszíni geodéziai felmérés,
forrás: Saját kép



4. ábra
Helyszíni favizsgálat, forrás: Saját
kép

területén folytak,
ahol helyszíni

felmérést végeztem a parkban található idősebb fákról (főként azok életkorával és állapotával kapcsolatban). A felméréshez használt eszközeim: szintező műszer, (amely segítségével meghatároztam a kúria főépülete és a patak közti szintkülönbséget), mérőszalag, mellyel megmértem a fák törzskörméretét (amelyből életkort határoztam meg), illetve a fák közötti távolságokat. A munkamódszerem a klasszikus kutatás, értékelés, javaslattétel hármasszerkezetére

épült. Ennek érdekében első lépésben kapcsolatba léptem az ingatlan üzemben tartójával, Kadlicskóné Gizellával, aki hasznos információkkal látott el kutatásomban. A munkámat történeti kutatással kezdtem a zalai helytörténeti múzeumban, ahol nagyon kevés adatot sikerült felkutatnom a kertről, annál inkább a Zichy családról. Ezt követően az Országos Széchenyi Könyvtárba vezetett az utam, ahonnét egy értékes rézkarc (19.ábra) másolatán kívül, amely a festő műhelyéről készült, több használható információt szintén nem találtam.



5. ábra
A kúria épülete, forrás: Saját kép

Történeti kutatásomat így a katonai, illetve kataszteri térképek tanulmányozásával folytattam. A történeti kutatást követően helyszíni felméréseket végeztem, amely során a következő fő szempontok vezettek:

- Jelenlegi növényzet értékes egyedeinek meghatározása és felmérése
- Idősebb fák (50 cm-nél nagyobb törzsátmérőjű) törzsátmérőből számított életkor becslés a Magyar Faápolók technológiája szerint
 - (A Magyar Faápolók Egyesületének célja, hogy egy **egységes, könnyen alkalmazható** számítási eljárást adjon a Felhasználó kezébe. Ez az eljárás a széles szakmai körben alkalmazott, azonban mára elavult, a dr. Radó Dezső által közzétett faértékszámítási módszernek újragondolt, kibővített, a jelenlegi törvényi kereteknek megfelelő változata. A faértékszámításhoz szükséges minimális kertészeti ismeretek:
 - Fafaj/fajta beazonosítás – egyes fajokon belül a kertészeti fajták, változatok értéke jelentősen eltérhet.
 - Fafaj/fajta alakismeret – a fajokra (fajtára, változatra) jellemző, egészséges koronaformához viszonyítottan kell megadni a korona állapotának jellemzését.
 - Élőhely ismeret – a fa igényeinek mennyiben felel meg az élőhely, ahol található – ismeretlen kor kiszámítása esetén szükséges.
 - Fa egészségi állapotát jelző tünetek ismerete) (INT-01)
- A kertben található fasorok egyedeinek fakatasztere, állapot felmérése

- Mai közlekedési hálózat, útvonalak vonalvezetésének, burkolatainak vizsgálata
- Geodéziai felmérés színtező műszer segítségével, szintkülönbség meghatározása a kúria és a patak között

A helyszíni felméréseket és elemzéseket az összegzés, a fejlesztési program és stratégia meghatározása követte, amely során egy olyan 21. században is használható, a régi értékek védelmét szorgalmazó javaslatétel következik, amely alapján a park Zala község turisztikai látványosságává és értékévé válhat.

4. VIZSGÁLAT

4.1 Történeti kutatás, szakirodalom feldolgozása

A Zichy kúriát, amely Zichy Mihály festőművész szülőháza, az 1790-es években kezdték építeni majd fokozatosan bővítették. Itt éltek Zichy Mihály szülei, a testvére, s miután a festő visszatért Oroszországból, már a négy gyermeke és a felesége is itt telepedett le. Főként nyáron laktak itt, télen a fővárosba költöztek. Akkoriban pezsgő élet folyt a településen és a birtokon. Cselédházak, istálló és kocsiszín épült a kúria mellé, külső és belső személyzet biztosította a család ellátását. A 18. század elején a Zichy nemesek birtokolták Zicsset, Kárát, Zalát, Ketyét, Jutom- és Tomépusztát is, valamint a Zala megyei vöröcsöki uradalmat. Területi és népességi szempontból egyaránt Nágocs volt a legfontosabb birtokuk ekkor, amely a zalai kúriától 5 km távolságra található. (Horváth, 2010, 5-36) 1785 után - mivel Zichy György és Lajos fia utódok nélkül haltak meg - a birtok Zichy Józsefre és Mihályra szállt, akik felosztották a családi örökséget. Józsefé lett a legnagyobb és a legkisebb birtok, Nágocs és Kára, Mihályé pedig Zala és Zics. (Bényi, 1970, 7-38) A kert alapterülete megközelíti a 11 hektárt, amelyben a kúria és annak melléképületei is helyet kapnak. A kertet ketté szeli a település egyik utcája, amely az 1856-os kataszteri térképen már ebben a formában volt látható. A kert felső részén az épületek és egy beerdősült, ám közparkként nyilvántartott terület található. Az alsó részen ekkor még tájhasználati jelölésekkel feltüntetett kert található. Legnagyobb érdekessége a kastélykertnek a mai napig is gyönyörű vadgesztenye fasora (*Aesculus hippocastanum*), illetve a mára már csak

nyomokban fellelhető vasfa fasor (*Gymnocladus dioicus*), amely a kertet átszelő Kis-Koppány-patak mellékmedre mentén, azzal párhuzamosan futott. (Jámbor, 2006) További koros fák is jelzik, hogy valamikor ez egy rendezett és karbantartott park lehetett, amelyet a Zichy család tartott fenn. Az 1934-es kataszteri térképből kiderül még, hogy a felső kert területéhez ekkor egy megművelt földterület is tartozott, amely az 1960-as évek kataszteri térképén már elcsatolt területként, szőlőként van bejegyezve. További változás ebben a korban, hogy az alsó kertet is ekkor osztották két részre. A felosztás okát nem lehet tudni, de végeredményeként az addig az alsó kertrészben található patak a kert határvonala lett, így a pataktól keletre található terület rész átminősült védett közparkká, míg a patak nyugati oldalán fekvő lejtősebb területen megmaradtak a területhasználatot jelző részek, amelyekből az következtethető, hogy az mezőgazdasági vagy erdőgazdasági termelésben maradt. Az 1990-es évekhez képest ezek után sok minden nem változott a területen, amely napjainkban sincs másképp. (Szikra, 2011)

4.2 I. Katonai felmérés elemzése

A Magyar Királyság első katonai felmérését vizsgálva megfigyelhetjük, hogy ekkoriban a település neve „Solar”-ként szerepel. Ennek két oka lehet. Egyik, hogy tényleg így hívták akkoriban (még a nyelvújítás ideje előtt) a



6. ábra
I. katonai felmérés, forrás: *Mapire*

települést. A másik lehetőség, amely a valószínűbb, hogy az akkori térképet készítő osztrák térképész nem tudott magyarul, és úgy írta a települések nevét, ahogyan hallotta. Érdekességképpen megnéztem a környező települések nevét is, melyeknél szintén felfedezhető azok nevének átköltése. (Récsei, 2000) Visszatérve a térkép tartalmára, sajnos ekkor még a kúria és területe nincsen jelölve, hiszen 1782-1785 között készült, amikor is a kúria és a hozzá tartozó zöldterület még nem létezett, azt csupán az 1790-es években kezdték el építeni. (6.ábra) A térképet vizsgálva

szemügyre vehetjük a kúria építésének előzményeit, azaz, hogy ezen a területen mi állhatott előtte. Jó tájékozódási pont, az akkor is a falu közepén elhelyezkedő templom, illetve a főbb útvonalak, hidak. Ez alapján látható, hogy a kúria területén ebben az időben családi házak, (valószínűsíthetően parasztházak) álltak. További fontos meglévő épített elem a híd, amely a patakon biztosította az átkelést. A szóban forgó híd a vizsgálati terület déli határán fekszik napjainkban is, és ha helytálló az a feltételezésem, miszerint az akkori és mai útvonal megegyezik, akkor pontosan látszik, hogy a park keleti része teljesen üres terület volt. További érdekesség, hogy a falu fő utcája – amely a kúria építését követően ketté szeli annak környezetét – már ekkor a maihoz hasonló nyomvonalon, észak-déli irányba vezetett.

4.3 II. Katonai felmérés elemzése

A Habsburg Birodalom második katonai felmérésén már a mainak megfelelő Zala felirat található a település nevénel. A térkép 1819-1869 között készült, és az első felméréshez képest sokkal kidolgozottabb és részletesebb. A térkép vizsgálata során szintén a falu temploma adott támpontot, hogy merre is keressem a kúriát és a hozzá tartozó parkot. A térképen egy nagyméretű, bekerített zöldterületre lettem figyelmes. Tovább vizsgálva a rajzot, felismertem a kúria épületeit is, amelyekből



7. ábra
II. katonai felmérés, forrás: Mapire

főként az utcával párhuzamosan álló főépület (de a hozzá tartozó melléképületek is) jellegzetes formájú. A kúria alsó, azaz keleti oldalán három épület is az utcára merőleges irányban állt, az utcafrontra nézve, amely arra a következtetésre vezetett, hogy ezek valószínűleg a régi parasztházakból maradtak meg, és valamiféle új funkciót láttak el ezeket (erre írásos említést nem találtam). Tovább elemezve a térképet látható, hogy mind a felső és az alsó kertrész is be volt kerítve, és „kert”

funkciót kapott jelölként, amely érdekes egy ekkora területnél, ahol ilyen jó termő talajok vannak és körben mindenhol szántók találhatóak. A mai területet vizsgálva továbbá arra jutottam, hogy ebben az időben körbekerített terület jóval nagyobb volt, mint a mai állapot. Erre két magyarázatot tudok adni: az egyik, hogy valóban nagyobb volt a terület, de az eltelt évszázadok alatt a terület egy része új funkciót kapott, vagy, hogy a térkép készítése nem volt kellő precizitású és nagyobbban ábrázolta a területet. Bármelyik változat is az igaz, az elmondható, hogy ezen a térképen a terület nyugati része jóval nagyobb, nagyjából kétszer akkora, mint napjainkban (7. ábra).

4.4 III. Katonai felmérés elemzése

A Habsburg Birodalom harmadik katonai felmérése 1869-1887 között készült. Ez az első izgalmas térkép, amely részleteiben jobban megmutatja az akkori kúria területének funkcióit és főbb útvonalait. Ezen a térképen a terület mérete közel azonosnak mondható a mai állapothoz, amely a második katonai felmérésnél még nem volt elmondható. Továbbá az előző térképen látható három épület innen már teljesen eltűnt. További változás, hogy a főépület egybeolvadt egy másik épülettel, így már a ma is látható „L” alakú alaprajz rajzolódik ki. A parkot tekintve nagyon fontos megjegyezni, hogy ezen a térképen már konkrét útvonalak vannak ábrázolva,



8. ábra
III. katonai felmérés, forrás: Mapire

amelyek formáiból és irányából arra a következtetésre jutottam, hogy a területen egy tájképi park volt a 19. században. Vizsgáljuk meg először a park nyugati részét, amely a kúria mögött fekszik. Ha alaposan nézzük a térképet felfedezhetünk rajta egy utat, amely a kúria főépületének közepéről indul és a kert nyugati végén egy kört leírva visszatér ugyan oda. Ennek az íves útvonalnak magyarázatára nem

találtam írásos emléket, pedig nagyon izgalmasnak találom és sok mindenre enged következtetni, amelyek azonban mind spekulációk a meglévő írásos emlék hiányában. Az első feltevés, hogy valamiféle fontos helyhez vezethetett, mint rózsza liget, pavilon vagy kilátó pont, ahonnan a park egy részét be lehetett látni. Egy másik feltevés, hogy gazdasági funkciók útjai csupán ezek az útvonalak. Amely a nyugati résznél sokkal inkább izgalmasabb és jobban kiolvasható, az a keleti része a területnek. Ezt a területet két részre bonthatjuk, melyet a Kis-Koppány mellékmedre választ ketté. A kúria és a patak közötti terület legelőként van jelölve, ez mai napig egy füves területnek mondható nagyrészt. (Örsi, 1996) A patak túlsópartján viszont egy nagyon izgalmas és mozgalmas útvonalakat rejtő kei park nyomait fedezhetjük fel (8. ábra). A patakon átkelve az első számomra legérdekesebb út, az azzal párhuzamosan futó nyílegyenes út. (Rapaics, 1940) Ennek azért van nagy szerepe, mivel a Zichy Mihály vasfái névre keresztelt vasfa fasort (*Gymnocladus dioicus*) erre az útvonalra telepítették, amelyből arra lehet következtetni, hogy ezek telepítésének ideje is ekkortájt elképzelhető volt. Ennek az útnak a közepén található a park legidősebb fája egy hatalmas platán (*Platanus hispanica*), amely jól beleillik az ekkori útvonalba, mivel egy négyes elágazás csücskében helyezkedett el. Kutatásom során írásos emléket a fák telepítésére nem találtam. További érdekesség az útvonalak kapcsán, hogy teljesen körbejárható és négy bejárata is volt az alsó park résznek. Erre magyarázatot a helyi Helytörténeti Múzeumban találtam, ahol említés esik a Zichy család hatalmas szántó és legelő területeiről Zala területén, amelyből arra lehet következtetni, hogy ezek az útvonalak leginkább a földműveléshez szükséges útvonalakat jelzik. Ezt a tényt alátámasztja, hogy az egyik helytörténeti könyvben említés esik a széna betakarításának menetéről, amelyben az „aggszénát” a Zichy birtokra szállították. (Récsei, 2000) Mezőgazdasági funkciót jelöl továbbá a terület közepén található feketével jelölt épület is, amelynek funkcióját csak tippelni lehet. Mivel inkább a terület keleti részének központi részén, minden irányból jól megközelíthető helyen található, arra enged következtetni, hogy valamiféle kocsiszín, eszköz- vagy szénatároló lehetett annak idején.

4.5 Habsburg Birodalom kataszteri térképe (1856)



9. ábra
Kataszteri térkép, forrás: Mapire

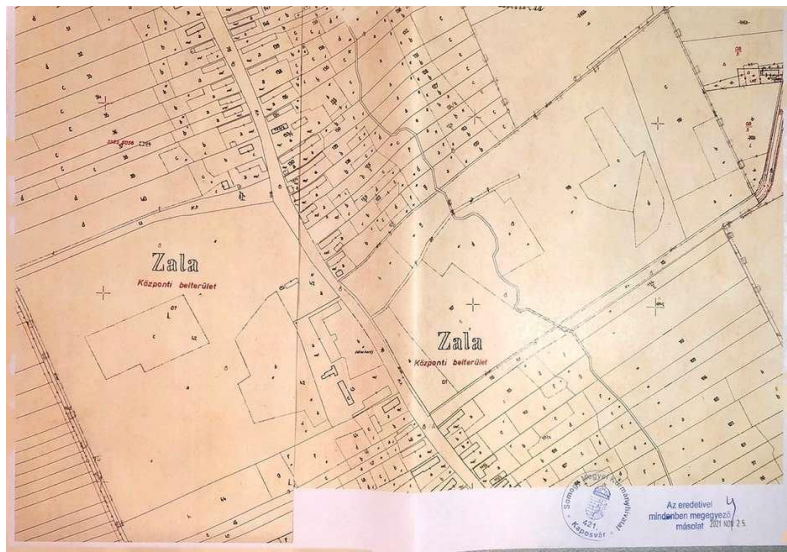
A Habsburg Birodalom 1856-ban készült kataszteri térképe nyújtotta számomra a legtöbb információt a területről és annak zöldfelületi funkcióiról. Segítségemre volt Catastrum folyóirat, melynek segítségével részletesen tudtam értelmezni a térkép minden egyes apró részletét. A térkép elemzését a kúria nyugati, felső részével kezdeném, ahol a főépület, az ahhoz tartozó melléképületek, parkrész, legelő, zöldségeskert és egy nagyobb fogadó tér található. A főépület előtti fogadótéren egy szabályos kör alakú növényág (valószínűleg szőnyegág) látható, ez lehetett a kúria legimpozánsabb kiültetése. A főépület mögött jól kivehető angolkert stílusú ösvényekkel tagolt park helyezkedik el, ahol szintén felfedezhető az ellipszisre hajazó útvonal, amely a III. Katonai felmérésen is látható. (A. von Buttlar, 1989) Ligetes beültetésű, oszlopos habitusú, illetve terebélyes, nagy árnyékot adó fákat ábrázol a térkép, örökzöld lombú fát viszont nem találunk rajta. Érdekesnek tartom, hogy az ellipszis alakú sétányból egy hátsó bejárat nyílik, ami arra enged következtetni, hogy a hátsó szántóterületről ez egy fontos megközelítési hely volt. A főépülettől északra, a főút mentén egy zöldséges- és gyümölcsöskert foglalt helyet, melynek érdekes jelölésére magyarázatot nem találtam. Emögött egy hatalmas legelő fekszik, „Belső telek” felirattal. A főépülettől délre szintén egy – az előzőnél már jóval kisebb – zöldségeskert és egy legelőterület terül el a térkép alapján. (9.ábra) Valószínűsíthető, hogy az épület közelében lévő zöldséges a Zichy család ellátására szolgált. A park legizgalmasabb része véleményem szerint a keleti rész, amelyet a falu fő utcája elválaszt a főépülettől, amely érdekes funkciókat rejt magában, amelyek kapcsán jó pár kérdés fogalmazódik meg. Ezt a részt kettő részre tudjuk osztani. Furcsa módon a fő utca és a patak közötti rész legelő funkciót tölt be, pedig az ember arra következtetne, hogy a park rész inkább a kúria épületeihez közel lenne jobb helyen, ám itt nem ez a helyzet. Az igazság az, hogy

ez a terület inkább szolgálhatott egy nagy tájképi rálátással a park alsó részére. Tudni kell, hogy a patak és a kúria padlószintje közötti szintkülönbség nagyjából 23 méter, amely a patak irányába lejt, viszont a pataktól keletre eső terület szintén emelkedik nagyjából 5-6 métert. Ez azért fontos, mert amennyiben a kúria előtti nagy legelőterület üres volt, egy csodálatos kilátás nyílhatott a patak partjára és annak túloldalán található parkrésze. A térképet vizsgálva egy érdekességet fedezhetünk fel a legelő alján a patak parton. Egy furcsa jelölésre lettem figyelmes, amire az akkori jelmagyarázatban sem találtam magyarázatot. Vonalazását tekintve zöldségeskert is lehetne, ám a közepén található kereszt irányú legömbölyített forma inkább hasonlít egy szökőkút alaprajzára. Mindazonáltal, hogy izgalmas a felvetés, reálisan tekintve erre nem sok esélyt látok, hogy így lett volna, hiszen akkor találtam volna róla legalább egy feljegyzést vagy egy akkori ábrázolást, amelyet sajnos nem találtam meg. További nagyon érdekes részlet a patak partjának keleti oldalán látható, ahol egy mesterséges sziget lett kialakítva ebben az időben, amely nagyon izgalmas, mivel a mesterséges árok vonalában később ide kerültek elültetésre az általam is vizsgált vassfák. Ez a mesterséges csatorna, amellyel kialakítottak egyfajta szigetet, szintén alátámasztja azt a tényt, hogy itt egy rendezett, tervezett park volt jelen már a 19. század közepén. A mesterséges csatornát elhagyva kelet felé tekintve további érdekességeket figyelhetünk meg a térképen. Az itt látható útvonalak egy szabálytalan, kacskaringós, zezzugos parkrészt tárnak elénk, amelyek találkozásánál a tér kitágul és mintha azt sugallaná, hogy itt mindenképp nézzen körül az erre járó. Néhány útelágazásnál olyan mértékű ez a kiszélesedés, hogy egész nagy üres terek jönnek létre ennek köszönhetően. Két hatalmasnak mondható megnyitás fedezhető még fel a térképen, amely furcsa módon szántó jelölést kapott, tehát a park nem csupán kikapcsolódási funkciót, hanem mezőgazdasági funkciót is ellátott egyidejűleg. Ez mai szemmel nézve furcsán hangozhat, ám a korabeli szokásokat megfigyelve ez egyáltalán nem meglepő, inkább az furcsa, hogy egy ilyen kicsi faluban egy ekkora park kialakításra került. A nagyobb szántóterület déli, illetve keleti oldalán érdekes, hogy fasort ültettek, melyekben egy-két helyen megnyitásokat eszközöltek, a jobb elérhetőség végett. Szintén fasor telepítéséről árulkodnak a délen húzódó út mentén látható oszlopos fajelölések, melyek napjainkban is fellelhetők a területen, ám már nem az eredeti faegyedekkel. További fasor húzódik a park keleti határán, illetve az északi határán is, ám ott már csak pár egyed van jelölve. (Mészöly, 1984) A

térképet tovább vizsgálva láthatjuk, hogy a nagy szántóterület mögött egy ligetes kiültetésű egy-két nagyobb fával elszórtan látható parkrész tárul az ember elé, amely útvonalak nélkül szerepel, így vadregényesebbé téve ezt a részét a parknak. Összességében elmondható, hogy egy nagyon izgalmas és mozgalmas korabeli parkról beszélhetünk, amely fénykorában tökéletes helyszínt biztosíthatott a kikapcsolódásra a Zichy család számára.

4.6 1934-es Földhivatali térkép elemzése

Az 1934-es földhivatali térképet elemezve egészen más képet kapunk arról az egykor virágzó és izgalmas kúria körüli parkról, melynek fejlődését az eddigi térképek igazolták. (10. ábra)



10. ábra
1934 Földhivatali térkép, forrás: Somogy megyei kormányhivatal

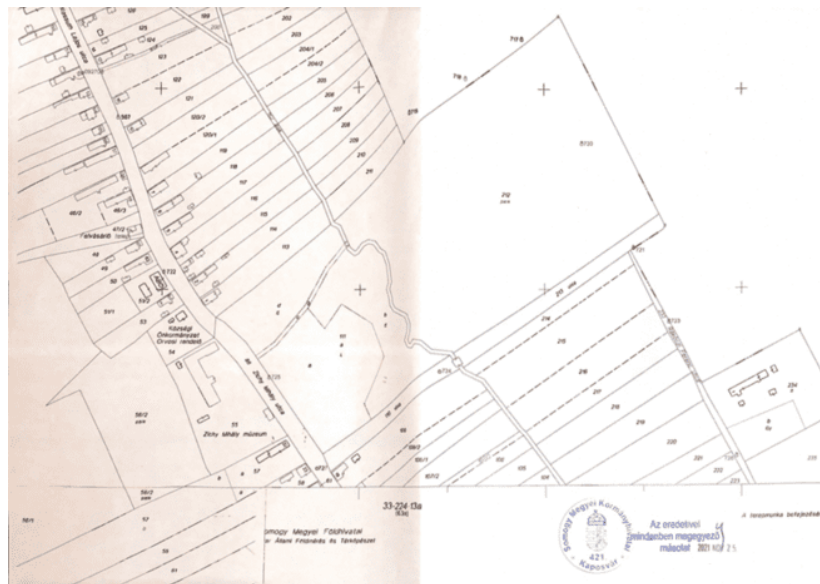
Az épületeket és

melléképületeket vizsgálva észrevehető, hogy a park nyugati részén, a főépület mögötti melléképület eltűnt, és a főbb útvonalakat sem jelöli itt a térkép. A főépület mögött lévő kisebb területet, amely egykor a parkhoz tartozott ekkor már erdős területként tartották számon. A körülötte lévő terület besorolása legelő maradt, csupán egy téglalap alapú terület kivételével, amely egy akkoriban frissen telepített erdős részt jelöl. Az egyetlen parkra utaló részlet a nyugati területen a fő épület előtti „díszkert” felirat. A térkép keleti felét vizsgálva a fő út és a patak közötti terület megmaradt legelő funkcióval ellátott résznek, ám kettő igen fontos változás figyelhető meg ezen a részen. Az első és legszembetűnő változás az új útvonal kialakulása a főépülettel merőleges irányban a patak felé. Korábban itt nem volt tapasztalható ilyen kijelölt útvonal. A másik szembetűnő különbség a patakparton fedezhető fel: az itteni besorolás többé nem legelő, hanem erdő lett, amely azért

érdekes, mivel így elvesztette a park azon funkcióját a patakpart túl oldalára telepített parkrész, hogy egy rálátást biztosított a kúria irányából. A patak keleti oldalát megnézve egy furcsa, sehova se vezető útvonalat láthatunk. Ezt érdekesnek találok annak ismeretében, milyen sok útvonal volt régebben a területen. A patak partjának ezen oldalán szintén fás, ám vizenyős területet jelöl a térkép. A terület nagy része itt már erdő funkcióként van feltüntetve. A régi nagy szántóból egy jókora rész még megmaradni látszik a térképen, ám furcsa módon ehhez sem vezet semmiféle útvonal, ami arra enged következtetni, hogy nincsen jelölve minden út ezen a térképen, ami nehezíti a kutatásomat. A szántótól keletre fekvő terület nagyobb része legelő besorolást kapott, míg kisebb részei erdős területek. Mivel földhivatali térképet sikerült csak szerezni ebből az időszakból csak nagyjából láthatjuk milyen változások keletkeztek. Az viszont elmondható az adatok alapján, hogy ebben az időszakban már teljesen más funkciók léptek előtérbe a területen melynek okai az akkori gazdasági helyzet és a világháború hatása nagyban befolyásolta a park sorsát.

4.7 1963-as Földhivatali térkép elemzése

Az 1963-as Földhivatali térképet elemezve sok újdonság nem fedezhető fel. (11.ábra) A patakon átvezető hídnál található érdekesség, hiszen korábban a hídtól keletre jelölték még a



11. ábra
1963 Földhivatali térkép, forrás: Somogy megyei kormányhivatal

sétány folytatódását, ha még egy rövid szakaszon is, de legalább tudni lehetett, hogy a patak keleti oldalán használható gyalogutak találhatóak. Ennek hiányában arra a

következtetésre jutottam, hogy ebben az időben már olyan elhagyatott és gondozatlanná vált a park, hogy az inkább volt átjárhatatlan erdő, mintsem közpark, habár nyilvántartási szempontból annak számított.

4.8 1994-2021-es Földhivatali térképek elemzése

A jelenlegi állapotot is jól tükröző Földhivatali térképen jól láthatóak a területi besorolások, amelyből sajnálatosan kiderül, hogy mára ez a terület nem



12. ábra

Jelenlegi Földhivatali térkép, forrás: Somogy megyei kormányhivatal

funkcióját és egyre

inkább hivatkozik rá a térképi nyilvántartás erdőként. (12.ábra) A kúria területéről elmondható, hogy a földhivatali papírok alapján jelenleg 3 db gazdasági épület található itt. A múzeum, amely műemlék 401 m² alapterületű, a Magyar Állam tulajdona, MNV Zrt. a joggyakorló és a Szépművészeti Múzeum a vagyongazdálkodó. A földhivatali térképeket tanulmányozva a következő adatokat gyűjtöttem. A térképek méretaránya 1:2000.

- 55/A/1 401m² Múzeum
- 55/A/2 87m² Lakás
- 55/A/3 226m² Lakás (Zichy család tulajdona)
- 56/2 13506m² Közpark
- 111. 27581m²
 - a. legelő 11613m²
 - b. fásított terület 9225m²
 - c. saját használatú út 586m²

- d. fásított terület 6157m²
- 212. 58884m² Közpark

4.9 Természeti adottságok

Éghajlata szempontjából elmondható, hogy a Somogyi-dombságnak megfelelően mérsékelten meleg és mérsékelten nedves körzet, átlagos csapadékmennyiség



13. ábra

Terület felülnézeti képe, forrás: Google Earth

600-760 mm, napos órák száma 1950-2050, átlag hőmérséklete nyáron 21, télen -1 Celsius fok. Talaj szempontjából igazán szerencsés a terület, melyen barna erdőtalaj található. A viszonylag sok csapadék miatt a terület nagy része a szubmontán bükkös övbe tartozik. Jellemző erdőtársulása az ezüst hársas-bükkös. (Kevey, 2008, 281-283)

4.10 Helyszíni felmérés

A területen található néhány fennmaradt út, amelyek történelmi hitelességéről sajnos nem maradt fenn írásos adat, ám az biztosra vehető, hogy a fasorok mentén történelmileg is fontos útvonalak lehettek, melyeket mi sem tükröz jobban, mint az, hogy a kúriához vezetnek. A park egy utca révén ma is két részre osztható. A felső park egy rendezetteb, örökzöldekkel tűzdelt kert. Megvizsgáltam továbbá a terepviszonyokat is megállapítva, hogy a patak és az utca közötti szintkülönbség 22,63 méter, míg a kúria padlószintje és a patak között 28,42 méter szintkülönbség található. Tehát a park terepviszonyait jelentős szintkülönbségek jellemzik. Fontos természeti elem a park keleti felén átfolyó, lassú folyású Kis-Koppány

mellékmeder, amely a park területét több kanyarulattal szegi keresztbe. Főbb természeti látványelemek a parkban a kúria mögött található ligetes park, a lenti parkban a vadgesztenye fasor, a patak, a vasfa fasor, illetve a koros fák, melyek elszórva láthatóak a területen (13. ábra).

4.1.1 Épített elemek vizsgálata

A park épített elemei közé sorolandó néhány új fa és féma anyagú pad, hulladékgyűjtők, egy fahíd, és egy piknikező pad asztallal. Ezek a tárgyak közül viszont kiemelkedő a II. világháborús emlékmű, amely talapzata vörös homokkő, amelyen egy 80 centiméteres töltényhüvely alakú tárgy van elhelyezve. További épített elem a sétány, amely 2-4-es frakciójú mészkő murvából lett leszórva szegélyezés nélkül. Fix burkolat hiányában nehézkes a területen babakocsit tolni, amelyet a helyszínen többször is tapasztaltam. A terület teljes egésze körbe volt kerítve, ám ma már csak a nyugati kertrész, a kúria körül található drótkerítés, az alsó, keleti parkban ennek csak a nyomait fedezhetjük fel, csupán a Zichy Mihály utca felől található drótkerítés, többi határán mára csak a beton oszlopok maradtak. A nyugati parkrésznek két bejárata van, melyből a legnyugatibb széle egy szántóföld melletti földútra vezet, míg a keleti bejárata a kúria főbejárata is, ahol egy szép kovácsolt vaskapun tudunk bejutni a parkba. A keleti parkrésznél két bejárat található. A kúria felőli bejárat nevezhető ennek a parkrésznek a főbejáratának, itt egy személy és gépkocsi bejáró található melynek kapuja nem díszes és állandó rendszerességgel nyitva van.

A terület felmérésnél egy 2022-es műholdról készített térképet vettem alapul. Helyszíni vizsgálataim során főként a növényállományra fókuszáltam, azon belül is leginkább a korosabb fákat (50cm törzsátmérőnél nagyobb), illetve az elszórtan fellelhető cserjéket tanulmányoztam. A felméréseim bemutatják, hogy jelenleg is szép növényállomány található a parkban, azt tapasztaltam, hogy az invazív fajok sokasága elnyomja ezen értékes növényfajok egyedeit, és az egykor még karbantartott park mára már inkább hasonlít egy kezeletlen erdőre, mintsem intenzíven fenntartott, rendezetten kialakított parkra (14. ábra).

Vizsgálatom fókuszpontjában a kúriával és patakkal merőlegesen futó vadgesztenye fasor, az utcával párhuzamosan futó vadgesztenye fasor az utcával

párhuzamosan futó éger és juhar faszor megmaradt egyedei, a park keleti végében található kőris és juhar faszor, illetve a patak mentén, azzal párhuzamosan futó vasfa



14. ábra
Vizsgált fák térképes ábrázolása, forrás: Saját térkép

faszor álltak.

A benti *Aesculus hippocastanum* faszor (18-53. számú fák 14.ábra) tanulmányozása közben arra a következtetésre jutottam, hogy ezek átlag életkora 100 év körüli, ami azt jelenti, hogy telepítésük a századforduló körül, az 1900-as években történt. Az utcával párhuzamos *Aesculus hippocastanum* faszor (54-100. számú fák 14.ábra) felmérése közben, a mérési adataim alapján életkoruk 50 év körüli, amely szerint telepítésük az 1970-es években volt. A terület déli határán húzódó, az *Aesculus hippocastanum* faszor folytatásaként látható *Alnus glutinosa* (101-104. számú fák 14.ábra) életkora 50 év körülire tehető, miszerint ezek szintén az 1970-es években kerültek telepítésre. A terület déli határán látható még néhány idősebb *Acer platanoides* (105-107. számú fák 14.ábra) példány, ezek életkora 110 évre tehető. A terület keleti bejáratánál látható koros *Acer pseudoplatanus* (108-112. számú fák 14.ábra) példányok életkora 130 évre tehető, amely szerint ezek telepítése az 1890-es években történt. A terület keleti részén látható *Fraxinus angustifolia subsp. pannonica* (113-120. számú fák 14.ábra) faszor életkora 50 évre tehető, amely az jelenti, hogy az 1970-es években telepítették. A *Gymnocladus dioica* (1-17. számú fák 14.ábra) faszor megmaradt példányai alapján ezek életkora 120 évesre tehető,

tehát telepítésük az 1900-as évek elején történhetett, melyek közül egy példány a patakparthoz közel kiemelkedik, ennek életkora 140 évre tehető, miszerint az 1880-as években telepítették. A park legidősebb fája egy közel 150 éves platán (*Platanus x hispanica*), amely a vasfa fasor végén díszleg (113. számú fa 14.ábra).

A fakataszter felmérése során az alábbi adatokat vettem figyelembe:

Dendrológiai érték

3: Értékes fafaj; 2: Közepesen értékes fafaj; 1: Kevésbé értékes, invazív fafaj

Radó érték (A)

5: "láthatóan fejlett gyökérzet, optimális termőhely, ép gyökérnyak";

4: "gyökérzet fejlődése kismértékben gátolt, termőhely elfogadható, gyökérnyak nem sérült";

3: "gyökérzetten/gyökérnyakon kisebb seb-korhadás, csekély hibás termőhelyen";

2: "erős felszíni károsodás, jelentősen kedvezőtlen termőhely";

1: "gyökérzet legalább 50 %-os károsodása, rossz termőhely";0;"elhalt gyökérzet, üres fahely"

Radó érték (B)

5;"ép";

4;"kismértékű károsodás (néhány felszíni seb)";

3;"egyértelmű károsodás (felszíni sebek, korhadási helyek)";

2;"erős károsodás (több nagyfelületű seb, mély bekorhadás)";

1;"előrehaladott károsodás, elhalt, korhadt törzs (statikailag gyengült, tápanyagot nem pótol)";0;"üres fahely"

Radó érték (C)

5;"ép, max. 10 %-os lombveszteség";

4;"lombveszteség 11-25 %";

3;"jelentős lombveszteség 26-50%";

2;"erős koronakárosodás 50 % felett";

1;"elhalt korona, teljes lombveszteség";0;"üres fahely"

Dőlés iránya

É;ÉK;K;DK;D;DNY;NY;ÉNY

Radó vitalitás (D)

5;"kitűnő";

4;"beavatkozással a maximum életkort elérheti";

3;"maximum életkor előtt lecserélendő";
2;"egy évtizeden belül lecserélendő";
1;"sürgősen lecserélendő";0;"üres fahely"

Radó ápoltság (E)

5;"optimális";
4;"kismértékű hiány";
3;"közepes hiány";
2;"jelentős mértékű hiány";
1;"elhanyagolt";0;"üres fahely"

Fa védettsége

5;"Védett fa";
4;"Védett, területen álló fa";
3;"Jelentős városképi környezetben álló fa";
2;"Magas laksűrűségű, környezetében ártalmakkal terhelt területen álló fa";
1;"Kertes beépítésű, alacsony laksűrűségű területen álló fa"

Fa elhelyezkedés

1-"Park, erdő";2-"Fasor";3-"Szoliter"; 4-,"Csoportos kiültetés"

Környezeti állapot

5;"A fa természetes környezetben él";4;"A fa természetközeli környezetben él";3;"A fa környezetében néhány (1-2) épített elem van";2;"A fa környezetében több (3-4) épített elem van";1;"A fa környezetében 5-nél több épített elem van"

Élőhely minősége

5;"A fa élőhelyi adottságai kiválóak";4;"A fa élőhelyi adottságai jók";3;"A fa élőhelyi adottságai még megfelelőek";2;"A fa élőhelyi adottságai rosszak";1;"A fa élőhelyi adottságai nagyon rosszak"

Veszélyeztetettség

5;"A fa a környezetére nem jelen veszélyt";4;"A fa a környezetére esetenként veszélyt jelenthet";3;"A fa a környezetét időszakosan veszélyezteti";2;"A fa a környezetét gyakran veszélyezteti";1;"A fa a környezetére egyértelmű veszélyt jelent" (Radó, 1999, 7-8. mell.)

Fák				
Magyar név	Latin név	Átlagos törzsméret (cm)	Becsült életkor (év)	Darabszám
				m

Közönséges lucfenyő	<i>Picea abies</i>	72	65	5
Ezüstfenyő	<i>Picea pungens</i>	31	27	1
Vörösfenyő	<i>Larix decidua</i>	28	20	1
Atlasz cédrus	<i>Cedrus atlantica</i>	25	18	1
Erdei fenyő	<i>Pinus sylvestris</i>	33	30	8
Fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>	35	30	11
Fekete dió	<i>Juglans nigra</i>	90	70	2
Gyertyán	<i>Carpinus betulus</i>	56	50	1
Csertölgy	<i>Quercus cerris</i>	95	85	3
Venic szil	<i>Ulmus laevis</i>	53	40	2
Barkóca berkenye	<i>Sorbus torminalis</i>	78	71	1
Vadcserezny e	<i>Prunus avium</i>	38	30	41
Platán	<i>Platanus x hispanica</i>	156	142	1
Májusfa	<i>Prunus padus</i>	25	20	22
Lepényfa	<i>Gleditsia triacanthos</i>	59	55	1
Korai juhar	<i>Acer platanoides</i>	102	93	7
Mezei juhar	<i>Acer campestre</i>	61	68	13
Hegyi juhar	<i>Acer pseudoplatanus</i>	140	127	5
Ezüst juhar	<i>Acer saccharinum</i>	5	4	30
Zöld juhar	<i>Acer negundo</i>	25	20	9
Vadgesztenye	<i>Aesculus hippocastanum</i>	90	100	83
Ezüst hárs	<i>Tilia tomentosa</i>	82	91	26
Kislevelű hárs	<i>Tilia cordata</i>	60	55	11
Virágos kőris	<i>Fraxinus ornus</i>	121	134	2
Szivarfa	<i>Catalpa bignonioides</i>	31	24	1
Vasfa	<i>Gymnocladus dioica</i>	112	124	23

Cserjék	
Magyar név	Latin név
Japán birs	<i>Chaenomeles japonica</i>
Füge	<i>Ficus carica</i>
Tiszafa	<i>Taxus baccata</i>
Júdásfa	<i>Cercis siliquastrum</i>
Közönséges puszpáng	<i>Buxus sempervirens</i>
Közönséges magyal	<i>Ilex aquifolium</i>

Mályva cserje	Hibiscus syriacus
Közönséges orgona	Syringa vulgaris
Ráncos levelű bangita	Viburnum rhytidopyllum
Jezsámen	Philadelphus coronarius
Közönséges fagyal	Ligustrum vulgare
Európai mogyoró	Corylus avellana
Vadrózsa	Rosa canina
Egybibés galagonya	Crataegus monogyna

Inváziós fajok	
Magyar név	Latin név

Borostyán	Hedera helix
Közönséges orgona	Syringa vulgaris
Közönséges akác	Robinia pseudoacacia
Bálványfa	Ailanthus altissima
Fekete bodza	Sambucus nigra
Kanadai aranyvessző	Solidago canadensis
Selyemkóró	Asclepias syriaca
Bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
Kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazziarum

15. ábra

Vizsgált fák, cserjék, inváziós fajok összesített listája, forrás: Saját táblázat

5. ÉRTÉKELÉS

Értékelve a parkról gyűjtött adatokat megállapítható, hogy számos dendrológiai érték lakozik benne. Mára be kell látnunk, hogy valóban inkább látszik a park erdőnek, mintsem egy rendezett közparknak, ahová közösségi funkciókat lenne érdemes jelenlegi formájában kialakítani. A növényzet elburjánzása, olyan mértéket öltött, hogy különösebb közbeavatkozás nélkül teljesen elvadul a park. A dendrológia értékek mellett kiemelendő a park természetvédelmi értéke. Ugyanakkor a csodálatosan karbantartott és lelkiismeretesen vezetett múzeum is kiemelt értéként kezelendő; enélkül a park sem valószínű, hogy fennmaradt volna. Az idegen honos, inváziós fajok száma aggasztóan magas a parkban.

A fenti táblázat (15.ábra) inváziós fajai komoly veszélyt jelentenek a park honos növényegyeidei számára, mivel életerejük, gyors terjedő képességük által könnyedén elnyomják azokat, illetve sok esetben nincs nekik természetes ellenségük, ami miatt szintén jobban terjedő képesek ezen a területen.

Vezérfajokként a kertben leginkább az ezüst hárs (*Tilia argentea*) és a bükk (*Fagus sylvatica*) említhetők.

A lombhullatók száma lényegesen nagyobb, mint az örökzöldeké, a lombkorona borítottság mértékét tekintve az örökzöld borítottság 2%, míg a lombhullató borítottság 91%.

A park kor összetételét tekintve az mondható el, hogy 70 év körül van az átlag életkor, ám mivel a park nincsen állandó kezelés alatt, ezért ennek megbecslése nehézkes a buja növényzet miatt.

Vízrendszerét tekintve a Kis-Koppány mellékmedre folyik keresztül a park alsó részén, észak-dél irányban.

Útrendszer tekintetében a felső parkrész útja megkerüli a kúria épületét és egy nyugati, szántóföld felőli bejárathoz vezet. Az alsó arborétum úthálózata a gesztenyefasor mentén haladva átvezet a patak fahídján, majd a vasfa fasor mentén haladva egy kört tesz meg vissza a fahídhoz, illetve egy keleti bejárati út is megtalálható erre.

Funkcióját tekintve a park egy kikapcsolódási helyszín, jelenleg főként az itt élők számára. Az ide látogatók főként a kúriában található Zichy Mihály festőművész kiállítása miatt érkeznek ide.

Helyi Jelentőségű Védett Természeti Terület a kúria parkja, amely a helyi önkormányzat által vált védett területté. A park újjáépítésénél ezt figyelembe véve lehet felújítási munkálatokat végezni. (INT-02)

6. FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK

A jelenlegi park fejlesztését a tájképi kertekre jellemző térszerkezet visszaállításával, továbbá új útvonalak kitűzése mellett a jelenlegi növényzet ritkításával és értékes növényeinek védelmével lenne érdemes kezdeni. A területen található értékes fasorok faápolási munkálatai életbe vágó fontosságúak, hogy megtartsuk ezeket az utókornak is. A meglévő fasorokban sajnos pár kipusztult egyedek is vannak, így azok pótlása szükséges lenne a fasor látványának szempontjából. A jelenlegi elvadult aljnövényzet és az invazív fajok kiirtása alapfeladat. (Hobhouse, 2002) Új dendrológiai értékek ültetése és a meglévők kitáblázása ugyancsak. A területen található 2. világháborús emlékmű felújítása és tájépitészeti elhelyezése a parkban fontos feladat. Közösségi tér kialakítása a park legelő részén esetleges piknikező helyekkel és pihenők kialakítása park lombos

részén egyaránt. A 19. századi ligetes park képének visszaállítása. Patak tisztítása és hidak kialakítása. Információs táblák és interaktív helyspecifikus adatok nyújtása az ide látogatóknak. Tematikus növény kiültetések, látványos évszakoknak megfelelő állandó értéket sugárzó park létrehozása. (Román, 2002)

A zalai Zichy-kert megőrzésének, értékőrző megújításának kulcsa a kertépítészeti fejlesztés, fenntartás és üzemeltetés hármásának átgondolt, tudatosan tervezett, ütemezett, szakszerűen művezetett és kivitelezett beavatkozásain múlik. A kert fejlesztésében az értékőrző beavatkozásokhoz a potenciált az egykori park megmaradt növényállománya és egyéb történeti elemei (kastélyépület, patak, útrendszer) jelentik. (Galavics, 2000) A kert egyéb fejlesztési irányai új elgondolások mentén kialakíthatók.

1. A kert szerves fejlődésének eredményeképpen létrejött és máig felismerhető tájképies rész szerkezete megőrizendő, helyreállítandó. Ennek érdekében kiemelt örökségvédelmi cél:
 - a kert tájképi kertekre jellemző szabadtér rendszerének és vizuális kapcsolatainak, átlátásainak helyreállítása; a park térstruktúrájának helyreállítása érdekében fakivágásokra lesz szükség; ebben az esetben törekedni kell arra, hogy minél több meglévő fa integrálható legyen a helyreállítási koncepcióba, és kifejezetten a beteg, sérült, fiatalabb, dendrológiailag értéktelenebb, illetve invazív fajták kerüljenek kivágásra;
 - a kert eredeti szerkezetére jellemző fő strukturális elemek megfelelő arányú helyreállítása; ebben jelentős feladat a szabad gyepes és cserjés-ligetes-erdős parkrészek arányos, jól kirajzolódó elkülönítése.
2. A belső úthálózat felújításánál az eredeti nyomvonalak megtartandók. Ezek megújítása, illetve helyreállítása során szükséges az útszélességek, burkolatok, alternatív közlekedési módok átgondolása, szükség szerinti újra értelmezése.
3. A térszerkezet-helyreállítás részeként szükséges a kert tematikus és rekreációs karakterének erősítése, igény szerint új, az immár közparkként működő Zichy-kert történeti környezetébe illeszthető funkciók meghatározása és elhelyezése a területen.

- Az új funkciók meghatározása és térbeli elhelyezése a parkban meghatározó jelentőségű a kert jövőjét illetően. Életet kell ugyanis lehelni a kertbe, azt fenntarthatóvá kell tenni. Elengedhetetlen a kulturált parkhasználathoz szükséges alapinfrastruktúrák (parkolás, közvilágítás, tájékoztatás) biztosítása.
4. Szükséges a fásszerű növényállomány megújítása, a tájképi jellegű, legfeljebb 55-60%-os lombkorona borítottság visszaállítása. Ennek érdekében kiemelt örökségvédelmi cél:
 - növényselekción és több évre (vagy akár évtizedre) ütemezett, minőségi növénycsere a kert teljes területén;
 - a történeti faállomány megóvása és szakszerű kezelése;
 - az életveszélyes, előregedett, legyengült faegyedek eltávolítása;
 - stratégiai alapú növénytelepítés középtávú megvalósítása (famegújítási stratégia), igazodva a lényeges telepítési korszakokból ismert növényfajokhoz;
 - a növényalkalmazás tekintetében a kert egészében követendő a szintezett növényfal struktúra kialakítása, amely kisebb egységeken belül is alkalmazható elv.
 5. Ajánlott a kevésbé frekvenciált területeken a természetes élőhelyek megőrzése, a természetvédelmi elvek érvényesítése.
 6. Szükséges a szabad, gyepes területek rekonstrukciója. A park szabad gyepes felületeinek aránya, elhelyezkedése, szabdaltsága változott a legjelentősebben. A mára többnyire eltűnt, összefüggő gyepfelületek helyreállítása alapvető feladat.
 7. Szükség van a közpark jelenleginél komplexebb szerepének meghatározására, a kert társadalmasítására (kulturális és ökoszisztéma szolgáltatások), a klímaadaptív és rekreációs, valamint edukációs célú fejlesztésekre, figyelembe véve a kert örökségvédelmi sajátosságait.

7. ÖSSZEGZÉS

Összegezve, a zalai Zichy kúria kertje egy nagymúltú család életének 19. századi szakaszába enged bepillantást. Célkitűzésként egy olyan parkfejlesztést képzeltem el, amely a 21. századi igényeknek megfelelően állítja helyre a 19. századi kastélykertet. (Alkér, 2013) A park a 20. század folyamán sokat veszített eredeti értékeiből: főként az elburjánzott növényzet miatt nagyon magas lett a lombkorona borítottság. Részlegesen elvesztette eredeti térszerkezetét, ugyanakkor a megváltozott hasznosítás is rányomta bélyegét a kastélyparkra. Jelenleg kevésbé kihasznált és funkcióit tekintve szegényes. A régi térképek és fennmaradt szakirodalom számos információval szolgált, amelyek segítettek szakdolgozatomban. A helyszínen végzett vizsgálataim során olyan új adatokkal sikerült gazdagítani a kastélykert történetét amelyek segíthetnek a benne található értékek megóvásában, ugyanakkor új értékek és funkciók megteremtésére is lehetőséget nyújtanak. Bízom benne, hogy nagyobb odafigyeléssel, szakszerű megújítással és fenntartással a park örökségi, természetvédelmi és használati értéke egyaránt növekedni fog. Remélem, hogy a szakdolgozatomat olvasóknak felkeltettem az érdeklődésüket a választott témámmal kapcsolatban és ezt a munkát elolvasva pozitív irányba változik az kastélykertekhez való hozzáállásuk.

8. IRODALOMJEGYZÉK

Nyomtatott irodalom:

Adrian von Buttlar (1989): *Az Angolkert. Köln. Magyar kiadás, hasonmás címmel, Budapest, 1999.*

Alkér Katalin (2013): *A tájképi kert hatása a kortárs angol építészetben.*
<http://docplayer.hu/33820830-A-tajkepi-kert-hatasa-a-kortars-angol-epiteszetben.html>

Bényi László (1970): *A zalai Zichy Mihály emlékmúzeum, Kaposvár: Rippl - Rónai Múzeum*

Galavics Géza (ed.), (2000): *Történeti kertek. Kertművészet és műemlékvédelem. Budapest*

Hobhouse, Penelope (2002): *The Story of Gardening. London*

Horváth János (2010): *Zichy Mihály emlékmúzeum-Zala, Kaposvár: Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága*

Jámbor Imre (2006.): *Egy elveszett illúzió. Festői kertek a 18. század első felében.*
In: 4D Tájépítészeti és Kertművészeti Folyóirat, 1.

Kevey Balázs (2008): *Magyarország erdőtársulásai, Sopron: Dr. Bartha Dénes, Növénytan Tanszék*

Mészöly Győző (ed.) (1984): *Arborétumok országszerte. Budapest*

Örsi Károly (1996): *Tájképi kertek Magyarországon. Budapest*

Radó Dezső (1999): *Bel- és külterületi fasorok EU-módszer szerinti értékelése. A Lélegzet c. lap 1999/7-8. számának melléklete, Budapest.*

Rapaics Raymund, (1940): *Magyar kertek. Budapest, s.a.*

Román András (ed.)(2002): *Karták könyve. Budapest*

Récsei Balázs, (2000): *Zala, Száz Magyar Falu Könyvesháza, Budapest: Száz Magyar Falu Kht.*

Szikra Éva (ed.) (2011): *Kertörökségünk. Történeti kertek Magyarországon. Budapest*

Virág Zsolt (ed.) (2001-2012): *Magyar kastélylexikon. Vol. 1-11. Budapest*

Internetes források:

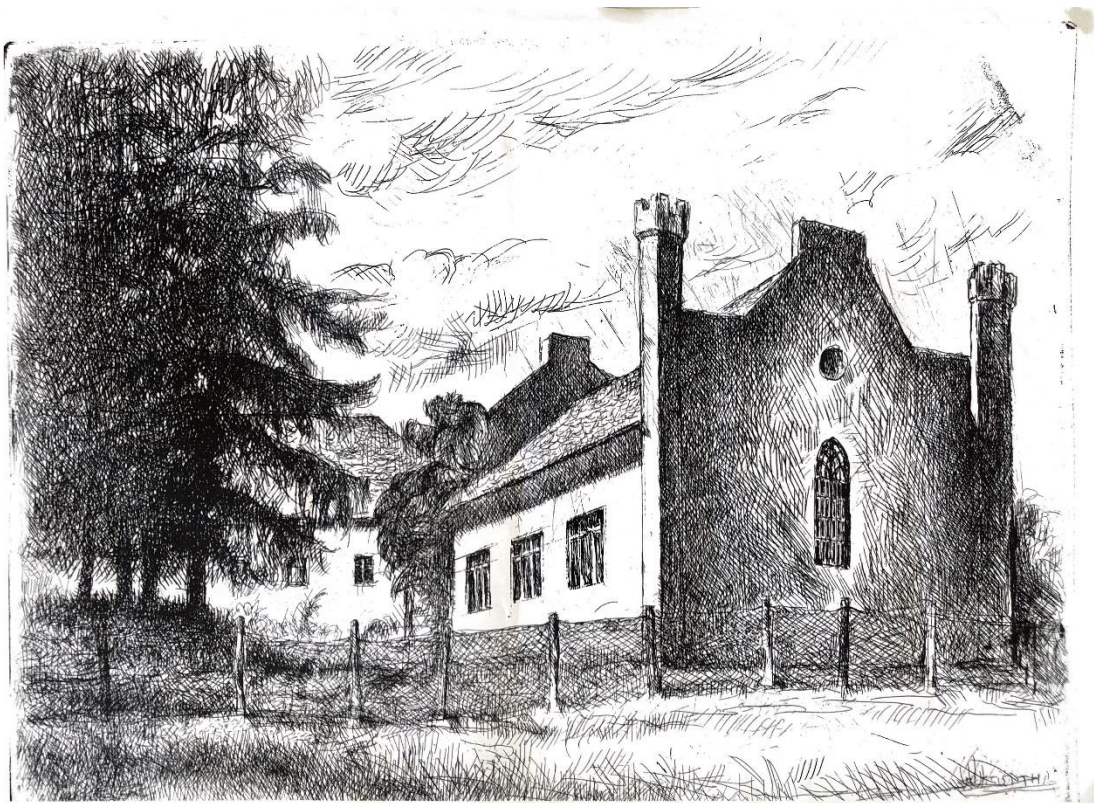
INT-01: Magyar Faápolók Egyesülete (<https://faapolok.hu/faertekszamitas/>)

INT-02: Helyi védettség (<https://www.tab.hu/letoltesek>)

9. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra Zala település elhelyezkedése, forrás: Magyarország vaktérkép	4
2. ábra Kúria és kastélypark területének körbehatárolása településen belül, forrás: Google Earth	4
3. ábra Helyszíni geodéziai felmérés, forrás: Saját kép.....	5
4. ábra Helyszíni favizsgálat, forrás: Saját kép	5
5. ábra A kúria épülete, forrás: Saját kép	6
6. ábra I. katonai felmérés, forrás: Mapire	8
7. ábra II. katonai felmérés, forrás: Mapire.....	9
8. ábra III. katonai felmérés, forrás: Mapire.....	10
9. ábra Kataszteri térkép, forrás: Mapire.....	12
10. ábra 1934 Földhivatali térkép, forrás: Somogy megyei kormányhivatal.....	14
11. ábra 1963 Földhivatali térkép, forrás: Somogy megyei kormányhivatal.....	15
12. ábra Jelenlegi Földhivatali térkép, forrás: Somogy megyei kormányhivatal.....	16
13. ábra Terület felülnézeti képe, forrás: Google Earth	17
14. ábra Vizsgált fák térképes ábrázolása, forrás: Saját térkép	19
15. ábra Vizsgált fák, cserjék, inváziós fajok összesített listája, forrás: Saját táblázat.....	23
16. ábra Rézkarc másolat, forrás: Országos Széchenyi Könyvtár.....	31
17. ábra Egyöntetű cserjefoltok a területen, forrás: Saját térkép.....	31
18. ábra Lombkoronaboritottság, forrás: Saját térkép.....	32
19. ábra Funkcióséma, forrás: Saját térkép.....	32
20. ábra 2021-es hivatalos földhivatali térkép, forrás: Somogy vármegyei földhivatal.....	33
21. ábra Őszi gesztenyefa fasor, forrás: Saját kép.....	34
22. ábra II. világháborús emlékmű, forrás: Saját kép.....	34
23. ábra Tavaszi gesztenyefa fasor, forrás: Saját kép.....	34
24. ábra Régi fahíd, forrás: Saját kép.....	34
25. ábra Koros platánfa, forrás: Saját kép.....	34
26. ábra Kúria melléképülete, forrás: Saját kép.....	34
27. ábra Zichy Mihály festőműhelye, forrás: Saját kép.....	34
28. ábra Alsó park tisztás rész, forrás: Saját kép.....	35
29. ábra Vasfa fasor, koros platánfa, forrás: Saját kép.....	35
30. ábra Új fahíd, forrás: Saját kép.....	35
31. ábra Szintezés mérőműszerrel, forrás: Saját kép.....	35
32. ábra Új bútorok, forrás: Saját kép.....	35
33. ábra Emlékmúzeum táblája, forrás: Saját kép.....	35
34. ábra Gesztenye fasor a Zichy Mihály utcán, forrás: Saját kép.....	35
35. ábra Kúria mögötti terület, forrás: Saját kép.....	36
36. ábra Kúria az utcafrontról, forrás: Saját kép.....	36
37. ábra Frissen szórt burkolat, forrás: Saját kép.....	36
38. ábra Vasfa fasor kopjafája, forrás: Saját kép.....	36
39. ábra Kidőlt vasfa, forrás: Saját kép.....	36
40. ábra Turistajelzés a fákon, forrás: Saját kép.....	36
41. ábra Bútorok rossz állapotban, forrás: Saját kép.....	36
42. ábra Fásfelmérés, forrás: Saját táblázat.....	37

10. MELLÉKLETEK



16. ábra
Rézkarc másolat, forrás: Országos Széchenyi Könyvtár



17. ábra
Egyöntetű cserjefoltok a területen, forrás: Saját térkép



18. ábra
Lombkoronaboritottság, forrás: Saját térkép



19. ábra
Funkcióséma, forrás: Saját térkép

Somogy Megyei Kormányhivatal
Siófok Kálmán Imre sétány 4.

Térképmásolat - Szemle

Szelvényszám: 33-224-11

Iktatószám: 1/536/2021

Vetület: EOV

ZALA, belterület 55

Méretarány: 1:2000



A térképmásolat a kiadást megelőző napig megegyezik az ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis tartalmával.

A térképmásolat méretek levételére nem használható!

Siófok, 2021. november 22.

Kovács Krisztina

20. ábra

2021-es hivatalos földhivatali térkép, forrás: Somogy vármegyei földhivatal



21. ábra
Őszi gesztenyefa fasor, forrás: Saját kép



22. ábra
II. világháborús emlékmű, forrás: Saját kép



23. ábra
Tavaszi gesztenyefa fasor, forrás: Saját kép



24. ábra
Régi fahíd, forrás: Saját kép



25. ábra
Koros platánfa, forrás: Saját kép



26. ábra
Kúria melléképülete, forrás: Saját kép



27. ábra
Zichy Mihály festőműhelye, forrás: Saját kép



28. ábra
Alsó park tisztás rész, forrás: Saját kép



29. ábra
Vasfa fasor, koros platánfa, forrás: Saját kép



30. ábra
Új fahíd, forrás: Saját kép



31. ábra
Szintezés mérőműszerrel, forrás: Saját kép



32. ábra
Új bútorok, forrás: Saját kép



33. ábra
Emlékmúzeum táblája, forrás: Saját kép



34. ábra
Gesztenye fasor a Zichy Mihály utcán, forrás: Saját



35. ábra
Kúria mögötti terület, forrás: Saját kép



36. ábra
Kúria az utcáfrontról, forrás: Saját kép



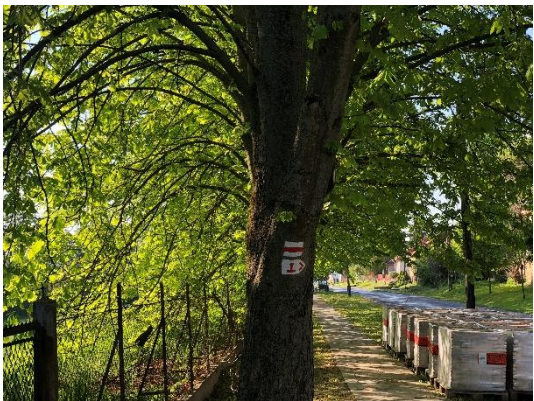
37. ábra
Frissen szórt burkolat, forrás: Saját kép



38. ábra
Vasfa fasor kopjafája, forrás: Saját kép



39. ábra
Kidőlt vasfa, forrás: Saját kép



40. ábra
Turistajelzés a fákon, forrás: Saját kép



41. ábra
Bútorok rossz állapotban, forrás: Saját kép

azonosító	Latin név	Koronaátmérő (m)	Törzsmagasság (m)	Törzs körméret (m)	Gyökérnyak állapot	Radó érték (A)	Törzs állapot	Radó érték (B)	Koronaalap	Korona	Radó érték (C)	Radó érték (D)	Radó érték (E)	Dőlés iránya	dőlés foka	Fa védettség	Fa elhelyezkedése	Környezeti állapot	Élőhely minőség	Veszélyeztettség	Javaslatok, megjegyzések	
1	Gymnocladus dioicus	7,2	2	2,15	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3		4	2	3	5	Sérülések kezelése
2	Gymnocladus dioicus	7	6	2,1	Kissé sérült	4	Törzshasadás, kéregpedések	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	-	-	3		4	2	3	5	Hasadás kezelése
3	Gymnocladus dioicus	7	6	2,43	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	-	-	3		4	2	4	5	
4	Gymnocladus dioicus	7	6	2,72	Gyökérnyak ép	4	Ághely, odvasodás	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	-	-	3		4	2	3	5	Odvasodás kezelése
5	Gymnocladus dioicus	7	6	2,58	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
6	Gymnocladus dioicus	7	6	2,74	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3		2	2	4	5	
7	Gymnocladus dioicus	7	6	2,1	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3		2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
8	Gymnocladus dioicus	7	6	2,5	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
9	Gymnocladus dioicus	7	6	1,97	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
10	Gymnocladus dioicus	7	6	2,15	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
11	Gymnocladus dioicus	7	6	2,86	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
12	Gymnocladus dioicus	7	6	1,69	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
13	Gymnocladus dioicus	7	6	2,93	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
14	Gymnocladus dioicus	15	6	3,4	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
15	Gymnocladus dioicus	15	6	2,24	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3		2	2	4	5	
16	Gymnocladus dioicus	15	6	3,3	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	D	5	3		4	2	4	5	
17	Gymnocladus dioicus	15	6	4,1	Gyökérnyak ép	4	Törzsdudor	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	4	4	-	-	3		4	2	4	5	Törzsdudor kezelése
18	Aesculus hippocastanum	13,2	1,9	1,93	Gyökérnyak ép	5	Ághely	4	V elágazás	Ép korona, félold.	4	5	5	-	-	3		4	2	4	5	Ághely kezelése

19	Aesculus hippocastanum	8,8	1,9	2,29	Gyökérnyak ép	5	Törzsdudor, ághely	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	4	2	4	5	Ághely és törzsdudor kezelése
20	Aesculus hippocastanum	8,3	2	1,83	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
21	Aesculus hippocastanum	10,3	2	2,48	Kissé sérült	4	Törzshasadás, kéregpedések	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	3	5	Hasadás kezelése
22	Aesculus hippocastanum	11	2	2,5	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	D	5	3	4	2	4	5	
23	Aesculus hippocastanum	11	2	2,3	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
24	Aesculus hippocastanum	12	3	2,74	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	-	-	3	4	2	4	5	
25	Aesculus hippocastanum	8	2	2,11	Gyökérnyak ép	4	Ághely, odvasodás	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	3	5	Odvasodás kezelése
26	Aesculus hippocastanum	14,2	2	2,62	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
27	Aesculus hippocastanum	11	2,5	2,74	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
28	Aesculus hippocastanum	11,4	2,2	2,1	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
29	Aesculus hippocastanum	11,4	2,5	2,4	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
30	Aesculus hippocastanum	11,5	4	2,91	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
31	Aesculus hippocastanum	10	2	1,9	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	-	-	3	4	2	4	5	
32	Aesculus hippocastanum	12	1,65	1,1	Gyökérnyak ép	4	Ághely, odvasodás	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	3	5	Odvasodás kezelése
33	Aesculus hippocastanum	15,5	3	2,3	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
34	Aesculus hippocastanum	11	2,5	1,82	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	

35	Aesculus hippocastanum	11	3	1,64	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
36	Aesculus hippocastanum	9,2	3	1,77	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
37	Aesculus hippocastanum	9	1,85	1,77	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
38	Aesculus hippocastanum	7,5	1,7	245	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
39	Aesculus hippocastanum	11,1	1,85	1,65	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
40	Aesculus hippocastanum	11,1	2,7	2,37	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
41	Aesculus hippocastanum	10,5	2,6	2,43	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
42	Aesculus hippocastanum	12,1	2,5	1,51	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
43	Aesculus hippocastanum	12,9	2,5	2,1	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
44	Aesculus hippocastanum	12,9	3	3,33	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	D	5	3	4	2	4	5	
45	Aesculus hippocastanum	9,3	2	1,85	Gyökérnyak ép	4	Törzsdudor	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	4	5	Törzsdudor kezelése
46	Aesculus hippocastanum	7,5	2	1,6	Gyökérnyak ép	5	Ághely	4	V elágazás	Ép korona, féloldalas	4	5	5	-	-	3	4	2	4	5	Ághely kezelése
47	Aesculus hippocastanum	14,7	3	2,75	Gyökérnyak ép	5	Törzsdudor, ághely	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	4	2	4	5	Ághely és törzsdudor kezelése
48	Aesculus hippocastanum	12,6	2	2,07	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
49	Aesculus hippocastanum	13,1	2,5	3	Kissé sérült	4	Törzshasadás, kéregpedések	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	3	5	Hasadás kezelése
50	Aesculus hippocastanum	5,4	2	1,9	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	D	5	3	4	2	4	5	

51	Aesculus hippocastanum	5,5	2	1,86	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
52	Aesculus hippocastanum	5,5	2	1,93	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
53	Aesculus hippocastanum	5,5	2	1,2	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
54	Aesculus hippocastanum	5,5	2	2,37	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
55	Aesculus hippocastanum	5,5	2	1,86	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
56	Aesculus hippocastanum	9,5	2	185	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
57	Aesculus hippocastanum	8,8	2	1,62	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
58	Aesculus hippocastanum	7	2	1,27	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
59	Aesculus hippocastanum	7	2	1,17	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
60	Aesculus hippocastanum	7	2	1,9	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
61	Aesculus hippocastanum	4	0,96	0,96	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
62	Aesculus hippocastanum	4	0,96	1,48	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
63	Aesculus hippocastanum	4	0,96	1,21	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	V elágazás	Ép korona	5	5	5	D	5	3	4	2	4	5	
64	Aesculus hippocastanum	6,5	1,52	1,35	Gyökérnyak ép	4	Törzsdudor	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	4	5	Törzsdudor kezelése
65	Aesculus hippocastanum	8,1	1,3	1,38	Gyökérnyak ép	5	Ághely	4	V elágazás	Ép korona, féloldals	4	5	5	-	-	3	4	2	4	5	Ághely kezelése
66	Aesculus hippocastanum	8,3	1,54	1,12	Gyökérnyak ép	5	Törzsdudor, ághely	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	4	2	4	5	Ághely és törzsdudor kezelése

67	Aesculus hippocastanum	7,8	1,6	1,32	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
68	Aesculus hippocastanum	5,8	1,72	1,38	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
69	Aesculus hippocastanum	7,2	1,65	1,2	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
70	Aesculus hippocastanum	6,5	1,8	0,8	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
71	Aesculus hippocastanum	5,8	1,82	0,95	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
72	Aesculus hippocastanum	5,1	2,05	0,82	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
73	Aesculus hippocastanum	5,6	1,75	1,12	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
74	Aesculus hippocastanum	2,6	1,85	0,7	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
75	Aesculus hippocastanum	8,4	2,1	2,35	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
76	Aesculus hippocastanum	7	2,1	2,15	Sérülés	3	Ághely, odvasodás, ferde	4	V elágazás	Ép korona	5	4	4	K	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
77	Aesculus hippocastanum	7	2,1	2,1	Sérülés	4	Ághely, odvasodás, ferde	5	V elágazás	Ép korona	5	4	4	Sze	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
78	Aesculus hippocastanum	11,5	2,1	2,26	Sérülés	5	Ághely, odvasodás, ferde	6	V elágazás	Ép korona	5	4	4	Cs	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
79	Aesculus hippocastanum	11,5	2,1	1,23	Sérülés	6	Ághely, odvasodás, ferde	7	V elágazás	Ép korona	5	4	4	P	10	3	4	2	3	5	Sérülések kezelése
80	Aesculus hippocastanum	7,75	2,1	1,75	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
81	Aesculus hippocastanum	6,2	1,93	1,48	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
82	Aesculus hippocastanum	7,75	3	1,55	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése

83	Aesculus hippocastanum	6,2	3	2,07	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
84	Aesculus hippocastanum	11,5	3	1,68	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
85	Aesculus hippocastanum	11,5	3	1,08	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
86	Aesculus hippocastanum	7,75	3	1,98	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
87	Aesculus hippocastanum	11,5	3	1,88	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
88	Aesculus hippocastanum	7,75	3	2,07	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
89	Aesculus hippocastanum	6,2	3	2,3	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
90	Aesculus hippocastanum	7,75	3	1,8	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
91	Aesculus hippocastanum	11,5	3	1,9	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
92	Aesculus hippocastanum	11,5	3	2,17	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
93	Aesculus hippocastanum	7,75	3	1,83	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
94	Aesculus hippocastanum	6,2	3	2,51	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
95	Aesculus hippocastanum	7,75	3	3,09	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
96	Aesculus hippocastanum	6,2	3	2,68	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
97	Aesculus hippocastanum	11,5	3	2,52	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
98	Aesculus hippocastanum	11,5	3	2,61	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
99	Aesculus hippocastanum	7,75	3	1,87	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	

100	Aesculus hippocastanum	11,5	3	3,27	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
101	Alnus glutinosa	10	6	2,3	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
102	Alnus glutinosa	8	6	1,9	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
103	Alnus glutinosa	10	6	1,04	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
104	Alnus glutinosa	7	6	1,13	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
105	Acer platanoides	15	4	3,56	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
106	Acer platanoides	15	3	3,79	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
107	Acer platanoides	15	3	3,88	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
108	Acer pseudoplatanus	15	3	3,12	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
109	Acer pseudoplatanus	20	10	4,38	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
110	Acer pseudoplatanus	20	10	3,36	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
111	Acer pseudoplatanus	20	10	4,11	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
112	Acer pseudoplatanus	20	10	4,26	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
113	Platanus x hispanica	20	5	4,9	Gyökérnyak ép	4	Törzsdudor	4	Ép koronaalap	Ép korona	5	4	4	-	-	3	4	2	4	5	Törzsdudor kezelése
114	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	13	2	1,86	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
115	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	12,6	2	2,1	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	D	15	3	2	2	4	5	
116	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	15,2	2	1,73	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Korona csonkolt	4	5	4	D	15	3	2	2	4	5	Száraz ágak és csonk kezelése
117	Fraxinus angustifolia	11,3	2	1,8	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	

	subsp. pannonica																				
118	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	12,3	2	2,2	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
119	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	13,4	2	1,43	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
120	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	11,5	2	1,81	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	
121	Fraxinus angustifolia subsp. pannonica	10,4	2	1,07	Gyökérnyak ép	5	Törzs ép	5	Ép koronaalap	Ép korona	5	5	5	-	-	3	2	2	4	5	

42. ábra
Fajelmérés, forrás: Saját táblázat

Köszönetnyilvánítás

Köszönöm Dr. Fekete Albertnek, hogy szakdolgozatom konzultálását elvállalta, hogy sok hasznos szakmai tanácsot adott a szakdolgozatom elkészítésének ideje alatt.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Szabó László
A Hallgató Neptun kódja: TAXQKJ
A dolgozat címe: A zalai Zichy kúria kertjének zöldfelületi jelentősége
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023 év 11 hó 05 nap



Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

SZABÓ LÁSZLÓ (hallgató Neptun azonosítója: TAXQKJ) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A szakdolgozatot a záróvizsgán történő védeésre **javaslom** / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem***²

Kelt: 2023 év 11 hó 01. nap



belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.